

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” şi „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru ţărani, proşi, învăţători, mici meseriaşi şi mici negustori: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” şi „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, folle nu se dau.
Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimişi prin cec de bancă tot la Orăştie.

Administraţia în Braşov (Trans.) | Foale pentru popor | Director, Pr. IOAN MOŢA | Apare în fiecare Zi | Administraţia în Orăştie Trans.

O frumoasă izbândă a deşteptării naţionale.

Studentii, cari ei întâiu s'au ridicat în faţa dlui C. Bacaşa la Cluj,
au azi o mare mulţumire sufletească.

Din Bucureşti ne vine vestea, de care se umple de bucurie sufletul nostru: Constantin Bacaşa, vechiu şi luminat ziarist român, care însă a stat o viaţă întregă în redacţia ziarului „Adevărul” şi „Dinineaşa” împrumutându-le numele dsale bun şi prin asta făcând pe mulţi Români a nu vedea în acele gazete, aceea ce de fapt sunt: unelte criminale ale jidovimei ce ne subsapă ţara şi neamul, — văzând păşirea tot mai cutezătoare a acestor zăre împotriva neamului şi a statului, şi fiindu-le de ocrotitoare a tuturor duşmanilor, mai făţişi ori mai ascunşi ai noştri, — părăseşte, deşi aşa de târziu, redacţia acelor fol străinate, vestindu-le despre asta prin o scrisoare, în care le spune că:

„In ţara noastră se pregăteşte o mare şi lungă bătălie, în care vor figura (vor fi de faţă) toţi cei cari îşi iubesc ţara!

„Datoria mă chiamă în linia dintâi a focului, — acolo unde am figurat în toată modesta mea carieră de ziarist...”

Ceea-ce înseamnă: Nu mai pot sta între voi, înstreinaşilor, cari veţi fi puşi în faţa focului deschis de bunii Români!

Despre această întoarcere alui Saul, pentru a se preface în Paul, — vom mai vorbi.

Un Liceu şi — Un Ministru.

— Iarăşi pricină pentru Liceul
din Orăştie.

Ministrul Duca a făcut o nesocotinţă la Geneva, şi cere acum ca greşala d-sale s'o plătească Liceul din Orăştie, cu viaţa!

Ungurii din Ardeal au un mare noroc: în scaunele de Ministrii dela Bucureşti şed oameni cari cunosc Ardealul aşa ca noi Botocudii, — şi atunci orice ungar bun de gură, îl zăpăceşte şi-l face să lea măsuri în folosul ungarilor, aproape ca un guvern dela Budapesta.

Cetitorii noştri cunosc sforţările pline de luminat patriotism şi de românism, pe care noi Orăştienii le-am făcut încă din zilele Consiliului Dirigent, ca să facem din Orăştie un cuib de şcoli româneşti de mână-ntâie, din cari să lasă tineri aşa de bine crescuţi, încât să fie o bucurie pentru sufletul românesc. Intr'o societate sănătoasă românească cum are Orăştia, creşte şi o tinerime bună, pe care o poţi arunca în luptele vieţii, legând cele mai bune nădejdi de ea.

Consiliul Dirigent a preţuit această dorinţă a sufletului românesc din Orăştie, şi ne-a dat dintr'una, — ce nu s'a dat aiurea, — un Liceu complet, cu toate 8 clasele deschise deodată! A fost o onoare pentru Orăştie. Şi Orăştia

şi-a împlinit nădejdiile puse în ea: Ne-a dat Dzeu şi un corp profesoral dintru început bun, zelos, muncitor şi priceput. Inspectorii Şcolari veniţi aici, şi-au arătat deplina lor mulţumire pentru sporul aflat aici.

Ne având în guvernele dela Bucureşti oameni cari să cunoască bine stările de aici, — n'am avut şi acolo noroc. „Norocul” ne-ar fi stat în aceea, ca să se pună în bugetele statului an de an sume potrivite pentru a ne zidi şi o casă pe sama Liceului. Aşa el a fost întâi adăpostit în edificiul fost al Şcolii de fete, dar în anul 2-3 sporind elevii tare, nu au mai încăput acolo, şi atunci a intrat, prin rechiziţie, în casa veche a Liceului reformat maghiar din loc. Elevii Liceului român sporeau an de an, al celui maghiar scădeau an de an, până-ce la sfârşitul anului trecut, însăşi biserica reformată maghiară a hotărât, ea de voia ei, nesilită de nimenea, să-l închidă, ne-mai aflându-şi Liceul lor rostul aci.

Atunci conducerea Liceului românesc a făcut întrebarea la Comisia de rechiziţie judeţeană, că n'ar fi cazul ca să rechiziţioneze zidirea cea nouă a fostului Liceu maghiar, rămasă casă goală, pentru Liceul românesc? Comisia ju-

deţană a fost de părere, că negreşit trebuie rechiziţionată casa azi goală, pentru Liceul românesc.

Ungurii s'au împotrivit spunând că ei ar vrea să facă aci nişte şcoli noi, de „diaconise”, şi un Azil pentru orfanii ori bătrâni, sau ceva pedagogie, — ceva, ce nu aveau şi ce numai în gând le era, şi întrebare dacă gândul îl vor putea vre-odată întrupa. Dar poate mai ales s'au împotrivit de teama că, aşa ca rechiziţie, o să primească un bir nefusemnat. Şi au venit ei cu planul că, dacă chiar li-se la casa, să li se dea o chirie bună! Au cerut, prin împuternicitul conzistorului lor dela Cluj, dl adv. Szökösy de aici, 200,000 de Lei chirie. Cererea ofertă s'a înaintat Ministerului român de Instrucţie (peste Şcoli) şi ea li-a primit îmblăntul, a dat chiria cerută, şi prin asta s'a stabilit legătură de Contract de chirie pe timp de 6 ani, între Ministru şi Biserica închirietoare. Ministerul a şi asemnat suma chiriei pe anul întâi, la Perceptorat.

În temelul acestei legături de contract de chirie, a intrat Liceul românesc în zidirea fostului Liceu ungaresc, rămasă goală. N'a intrat dară aşa de capul său, fără şine-rea legii şi a formelor, ci cu ştirea şi întărirea mai marilor, până la Ministeriu, şi cu involrea însăşi stăpânilor zidirei.

În acelaşi timp s'a pornit şi proces la tribunal, care să cerceteze, la lumina legilor şi a documentelor (a dovezilor), întrucât această zidire este a bisericii reformate maghiare, şi întru cât a fostului stat maghiar, care, se ştie, că el a dat partea cea mai mare a banilor la această zidire, şi altă parte mare a dat'o „Universitatea Săsească”, silită de guvernul din Pesta, — iar biserica maghiară însăş, n'a dat doar a zecea parte a cheltuelilor cu zidirea.

Aşadar aci numai cei cu orbii găinii pe ochi, poate spune că e lucru „împede” că această zidire e a bisericii reformate maghiare... Mai ales după-ce guvernul din Pesta a cerut 520.000 coroane aur guvernului român despăgubire pentru această zidire, — prin ce a dat pe faţă, că grosul cheltuelilor acestei zidiri, le-a purtat el, statul maghiar, care cere

azi moştenitorului său, statului român, despăgubirea.

Aşadar, pentru ori ce cap netulburat de patimi sau de interese, e lucru împede, că Liceul românesc stă în zidirea fostului Liceu maghiar, având indoit temel legal: întâi contractul de închiriere statorit între biserica reformată şi Ministerul de Instrucţie român, — a doua faptul, că asupra proprietăţii foarte tulburi a acestei zidiri, e pornit proces de limpezire la tribunal, — proces ce se va desbate chiar acum în 7 Decembre.

Conducerea Liceului aştepta cu linişte cuvântul justiţiei (al scaunelor de Judecată) şi munca în Liceu mergea paşnică şi cu vechiul zel ce împodobeşte corpul nostru profesoral, — ştiindu-se la adăpostul contractului de închiriere întărit pe 6 ani, până când se va limpezi şi întrebarea cu proprietatea.

Între aceea se întâmplă un lucru foarte ciudat, deşi în ţara noastră prea obişnuit, şi anume:

Ungurii, cari sunt foarte mari meşteri politici, cu câteva zeci de grade mai mari ca cei dela Bucureşti, — şi cum nici nu prea au ei acum alt lucru, decât de jesut intrigi, de săpat pe sub picioarele Românilor, ajutaţi peste măsură de mult de nepricepera celor dela Bucureşti, — au pus o bombă sub lucrul aşezat, arătat mai sus: Folosindu-se de sprijinul dat lor de guvernul din Pesta, de asemenea mare meşter în politică, mult mai meşter ca cei dela Bucureşti, — ajutat şi de biserica reformată din alte ţări, căreia s'a adresat prin episcopii săi, — au înaintat la Geneva la Liga Naţiunilor o plângere, că guvernul României le face nedreptate strigătoare la cer, când le ia cu chirie acea casă (pentru care ei au statorit cât să li-se dea). Şi răstălmăcind şiret lucrurile, s'au înfăţişat înaintea Ligii cu plângerea lor, mai amară ca a prorocului Eremia.

Şi au avut aci norocul de a se trezi în faţă cu Ministrul român de externe I. G. Duca, care habar n'avea de acest lucru. Şi au mai avut un noroc: Acest ministru, pentru a arăta că d-sa e foarte civilizată, nu vrea Doamne fereşte să pară un „oriental barbar”, — iute a făcut acolo făgăduinţă sărbătorească: Lăsaţi că merg eu acasă şi fae eu „ordine”! Am să vă dau casa napol, ba fac să vă dea na-

poi și dreptul de a vă deschide iară Liceul vostru maghiar în Orăștie.

Noi, cari știm ce a fost Liceul maghiar din Orăștie: o provocare păcătoasă a stăpânirii maghiare față cu poporul românesc din acest ținut, — noi ne uităm la d. Duca și ne întrebăm în chip firesc: Oare domnul acesta e dela București ori dela Budapesta?

Firește, nu ne dăm cu capul de pârși pentru stângăcia unui Ministru, care-l arăta stăt de inferior apărătorilor cauzei maghiare, — căci chiar mergând el până în capăt pe drumul răătăcirii sale, — Murășul tot nu-l mai întoarce el înapoi, și nici pe Unguri în picioare nu-l mai poate pune aici între noi!

Și ce a făcut d. Duca venind acasă? A povestit ce-a pățit la Geneva, și ce-a făgăduit el acolo! Firește soțul său dela Instrucție, Ministrul Școlilor, care știe ce-l aici și care a fost însuși în vară la Orăștie și cercetând lucrurile, a spus: Da, veți intra în această casă, care anume pentru școală e zidită, — și a dat întăririle arătate mai sus, — dl. Ministru al școlilor și-o fi făcut cruce aflând de năzbătia ce l-a făcut-o colegul său dela Externe...

Acum face unde ne știăm: Dl. Duca merge pentru 7 Dec. de nou la Liga Națiunilor și d. sa ține să arate acolo că e „om de cuvânt“. A spus că va trage o palmă străduințelor patriotice și culturale ale Românilor dela Orăștie, — l-o va trage! A spus că la școala română de guler și-o azvârle în drum, o face!

Doar e Ministrul! Și încă în Țara Românească, unde un Ministru nu trebuie să țină samă nici de stări întărite prin lege, nici de Contracte iscălitte de o Biserică și un Ministeriu!

Dar Ministeriu Școlilor, singurul în drept a lua măsuri în treaba asta, n'a zis nici un cuvânt, că: Orăștie, eu desfac tot ce-am făcut, îmi dau peste gură, plecați în lume cu școala voastră! — Se spune însă, că d. Duca a dus lucrul în Sfatul Ministrilor. Acolo, amându-se cum stă lucrul, au simțit toți că Duca a făcut o greșală, dar colegii ci-că și-au pus întrebarea: Ce-l de făcut? Că el numai așa ar putea ieși din încurcătură, dacă se retrage din scaunul de Ministru! Și s'au aflat miniștri cari s'au înduioșat de soțul lor și au zis: Bine, dar pentru un Liceu să jertfești (?) un Ministru? Nu se poate! Și atunci toți colegii dlui Duca, înduioșați de soarta soțului, au spus: Mai bine suferă Liceul, decât drăguțul nostru de ministru! El trebuie să rămână, trebuie să arate la Geneva că s'a ținut de cuvântul dat, deci, zbirr telefonul la Dava la Prefectul și-l spune că până în 5 Dec. Liceul românesc să fie dat afară! Unde?, nu ne privește! Ori unde, dar Duca să nu cadă! S'a întâmplat așa, e rău, dar nu-l putem lăsa să plece, mai bine încurce se Liceul ținutului

Orăștiei, (care dă carte și adăpost la 400 de fii ai acestui popor...).

— În fața acestei ciudățșii, s'a adunat Comitetul școlar, stând din tot ce Orăștia are mai bun și luminat, — și, cercetând cu de amănuntul starea lucrului, — faptul că scumpa noastră școală, să tot vrei, n'ai unde o muta, și mai ales mirându-se toți de aceea, că un guvern poate cere așa ceva, ca, în 4-5 zile, în cap de iarnă, să te muți, cu internatele, cu clasele, cu laboratoarele, și — aflând toți că asta e peste putință omenească, — dar mai ales știind toți că școala n'a intrat aci în chip volnic, de capul ei, ci după ce mai maril ei, până la Ministru, au venit aci la fața locului, au văzut, au chibzuit și au hotărât, ca ea să intre în această casă, plătind chirie, până la limpezirea judecătorească a proprietății, — și că involala între biserică ce se ține proprietară și între Ministeriu, e încheiată pe 6 ani, — mai având în vedere că, prin ciudatul și fricosul ordin, nu numai se răstoarnă o așezare legală, ci se face o răsturnare morală de necalculat, pentru noi toți și pentru tot poporul nostru, —

sfatul școlar a hotărât, cu toate glasurile (afară de unul), că nu poate îndeplini ordinul, atât de fără rost și în acest timp! O deputație de 5 domni duc la București un Memoriu și cearcă să lumineze pe domii Miniștri, că lucrul ce vreau să-l facă, e deopotrivă cu nimicirea Liceului, care ne-având unde se muta, ne-având unde și adăpostii internatele, ar fi nevoit a-și trimite elevii acasă...

Scriem aceste lucruri, fără a fi spăriați și mai puțin despădăduși.

Nu! Întâmplarea asta ciudată, face bucurie de o clipă, Ungurilor din Orăștie și Cluj; va tulbura liniștea familiilor române cari au copii la acest Liceu, — așa ca atunci, când mâni „isteje“ pun o bombă în calea unei armate. Va spăria ea bomba pe trecători, va și răni pe unii din ei, — dar armata, grosul, va trece înainte, și mai dîrză de a și lua potrivnicul de ceafă!

Va face guvernul de acum marea greșală de a zguduia ființa scumpului nostru Liceu? Facă-o. Asupra lui se va răzbuna. Liceul nostru cu bun nume, poate fi împedecat pe o clipă în mersul său frumos, care e o mândrie a noastră, dar pedeca va fi de scurtă durată, — ca spărirea celor ce au fost pe aproape de local unde a explodat bomba, care iusă nu poate opri în loc mersul lucrurilor din lume!

Ungurii au zis de bucurie: Au găsit la Geneva un neorientat, și pripl, — au găsit și la București oameni cari sunt mici față de politiciii maghiari, cari face il bătară așa de ușor, nu în luptă dreaptă, ci cu vicleană punere de pedecă. Dar e bine ca Bucureștii să mănca cât de dese astfel de trânteli, — doar se cumișesc.

— În câteva zile publicul din Orăștie, ba din toată țara, va ști

ce l cu Liceul din Orăștie. Se poate întâmpla să aște, cum a mers poliția românească, poate și armata românească, să arunce în drum o distinsă școală românească, de dragul „stălpilor patriei“ ce sunt Ungurii, și de dragul unui ministru, care... — nu poate cădea pentru un Liceu...

— Noi suntem de părerea de care am fost dintru început: Justiția să limpezească ce-l cu casa asta? A cui e? Și dacă ea va spune că e a bisericii ungurești, — să i-se dea, statul român nu poate lua nici o cărămidă pe nedrept dela ea. Dar dacă se va dovedi altfel, — să se facă dreptate!

Proptelele...

Povestea cu toporul și pădurea se repetă mereu... Zdrăvănă pădure nu s'ar teme de zgărlitările neputinciosului topor, dacă nu s'ar afla în sinul ei uscături, cari să se dea pe sine coada de topor, cu ajutorul cărora toporul să poată izbi greu în trunchii sănătoși ai codrului, până-l doboară la pământ.

Gazeta „Progresul Economic“ a meseriașilor și comerțanților români, tipărită la Cluj, — aduce în numărul mai nou un trist document: Scrișoarea evreului izgonit din Rusia Leonard Paukerow, către tipograful român Ghill din Cluj.

Cetitorii noștri cunosc greșala mare ce a făcut-o Sindicatul Presel române din Transilvania (adecă însoțirea gazetarilor români, printre cari s'au vîrit mulțșori de cei cari nu știu încă face deosebire între Român și Jidan), — care a dat întreprinderea afișajului din Cluj, unei firme evreești și nu Românului Ghill, care o mai avusese și dădea tot stăt de mult, cât Evreul.

Dl Ghill a înaintat recursuri împotriva nedreptății ce l-s'a făcut, și cearcă a atrage pe partea sa unele persoane, cari ar putea fi de folos la repararea greșelii. Intre altele a vorbit și Secretarul Teatrului Național.

Ei, bine, a dona zi d. Ghill a primit o scrișoare dela jidanul Paukerow, cel ce are afișajul pentru care se dă lupta, în care acesta își bate joc de d. Ghill, arătându-l că Secretarul Teatrului Național l-a descoperit prin 2 artiști dela Teatru, ce a vorbit d. Ghill cu d. sa...

Sărmane român Ghill. Te ai dus la Secretarul Teatrului Național, crezând că ceri sprijinul unui român în o luptă față cu un Evreu care a dus stricăciune în Sindicatul Ziaristilor, — și n'ai știut că și acel Secretar al Teatrului moare de dragul jidanului, și nu de a d tale, a Românului. Abia l-ai ieșit din casă, a și trimis 2 secundanți să l aducă la cunoștința scumpului Paukerow că ce ai vrut d-ta, nenorocit de Român, dela d-sa l.

Uf! Ce netrebulci suntem! Aci numai mătușolul dlui Cuza ne mai poate ajuta!

Știri dela Liga Apărării Naț. Creștine.

Dl. Cuza prin Ardeal.

După adunările dela Cluj Ciucea, de cari am scris până în mărul trecut, — dl. prof. Cuza a mers, cu însoțitorii dsale, încă la Mociu și Gherla, — unde s'a arătat dragoste mare pentru nona mișcare națională creștină.

La Mociu dl. Cuza a sosit abia seara la 6, deși poporul îl aștepta dela 3 după masă. Mușii se risipiseră, crezând că nu mai vine. Bunderial de călărești tineri, a așteptat cu răbdare până au sosit dorșii oaspeți. Cum s'a auzit de sosire lumea s'a îndreptat spre Primărie, unde dl. Cuza a vorbit poporului la lumină de lampă. Apoi toată lumea s'a dus la biserică, unde pâr. protopop Ciuca a slujit o înălțătoare slujbă dămnezelască și a făcut sfințirea steagului, spunând că e fericit că poate sfinți cel dintâi drapel ce înfățișează Patria. Il binecuvăntează și-l crează izbândă! A fost ceva foarte mișcător și înălțător de suflete. Cu o săptămână înainte, în această comună juraseră pe steagul Ligii 1500 țărani. E sănătoasă mișcarea aici!

— La Gherla dl. Cuza și însoțitorii au ajuns a doua zi la ora 9½, primiți de numeros popor, de numeroși preoți și clerici tineri. Salutată de părintele protopop Coste, dna Lt. Iliescu l-a dat un mînuat buchet de flori. Au fost conduși la biserică catedrală, unde s'a făcut înălțătoare slujbă de protopopul Coste și 2 preoți, fiind de față numeroși canonici. Pâr. protopop Coste a vorbit la sfințirea drapelului, mai frumos ca alurea. Sf. Sa a spus: „Binecuvântat să fii tu steagule, semnul biruinței și al dragostei de Hristos! Tu ai chemarea ca să-i strângi pe toți în jurul tău, ca toți să facă zid de apărare cu pepturile lor pentru ținut, — că tu vrednicești jertfe chiar de sânge! Pleacă la luptă cu binecuvântarea noastră, și biruința va fi a ta!“

A urmat Adunarea în grădina publică, unde deși ploaia, poporul sta cu capetele descoperite, ca ascultând o evanghelle dela care își așteaptă mântuirea l... Intre vorbitorii, dl. Dr. Mălaeu a arătat că a văzut la Ciucea, țărani cari n'au pregetat să meargă 24 clasuri călare, numai să vadă și să asculte pe cei ce știe să șteargă o lacrimă de pe obrazul Românului, slogă în țara lui. Ninsizarea și ploaia aceasta sunt lacrimile Românilor, oropsii de Jidan în țara lor... Să și pună nădejdea în „Ligă“ și mântuirea trebuie să le vină.

După adunare au făcut o vizită Pr. Sf. Sale Episcopul Hossu, care l-a primit cu multă dragoste, însuși arătând că e mai mult decât jainică starea în care a ajuns poporul nostru mai ales în Maramurași. La Seminarul teologic clericii au făcut o primăre în-sufleșită dlui Cuza.

— Tot așa de plini de nădejde l-au eșit înainte Românii la Ileana mare, la Galgău și la Dej.

Lumea începe să înțeleagă tot mai bine, că, dacă ești Român cu vârată și adâncă durere pentru ea de azi a neamului nostru, locul îți e aci: în *Liga Apărării Naționale Creștine*, — cea care nu are în cojoc ploșnițele jidovești cari fac atâta rău celorlalte partide, ținându-le gura legată privitor la marea primejdie evreiască!

Un protest cetățenesc.

Se știe cum a fost la Galați: Când d. Cuza a mers să țină acolo o adunare, i s'au făcut fel și fel de greutăți, încât abia a putut o ținea. Ca răspuns la aceasta în 15 Noembrie a avut loc în curtea caselor Nr. 87 de pe strada Poșta Veche, o *intrunire de protestare a Ligii Apărării Naționale Creștine* — secția Covurlui. S'a ridicat glas puternic de protestare împotriva neleguirilor săvârșite de poliția și administrația locală, în jurul intrunirilor ținute de dl. Profesor A. C. Cuza la 31 Oct. și 1 Nov. Au luat cuvântul dnl: *Neu Filipide*, președintele organizației creștine județene, dl. avocat *P. Donca-Manea*, vice-președintele acestei organizații, dl. avocat *Ibrăileanu* și alții, cari au arătat lumii adunate volnicia prefectului de județ și de poliție, cari au căutat cu orice preț să înăbușe glasul aducător de lumină și de adevăr, a luptătorului statornic pentru neamul românesc și legea creștină.

Adânc revoltați, scârbiți de ținuta deregătorilor, cari au fost hănuite a asculta sunetul agerților lui Iuda, cetățenii ascultători au votat o hotărâre bărbătească pe care au înaintat-o, iscălită guvernului de dnl Filipide și Donca-Manea.

Inflințarea L. A. N. C. în comuna Silvașul Inferior. Țăranii din comuna Silvașul Inferior (șinutul Hațegului, județul Hunedoara) au inflințat o filială a „Ligii Apărării Naționale Creștine” în comună, alegând următorul comitet: Președinte George Para; Vice-președinte Petre Merg; Secretar Ion Muntean; Casier Petroș Crișan; Secretar de ședințe Ion Năndrean.

Comitetul a fost aprobat și a depus jurământul solemn în fața dlui Leonel Parasca, președintele comitetului jud. Hunedoara.

Inștiințare: Comitetul județului Hunedoara pentru „Liga Apărării Naționale Creștine” aduce la cunoștință de obște, că orice informații pentru organizarea Ligii în județul Hunedoara și toate aprobările pentru comitetele comunale din acest județ, vor fi date de Președintele Comitetului județului Hunedoara, dl. Leonel Parasca din Hațeg, conform Art. 7 din Regulamentul L. A. N. C.

Chemare

către prietenii foii noastre și ai mișcării naționale creștine.

Numărul de Crăciun al „Libertății” va fi și în anul de față, ca în toți anii, mare, bogat, aducând cetiri a ese, cari și ele să mărească sărbătoarea, înălțând sufletele și înălțând credința în casele în care va intra.

Acel cari lublfi această foaie,

și mai ales cari dorți bine mișcării naționale creștine pentru care stăruim și noi, a cărei slujitori cu adâncă credință suntem, fiindcă această mișcare o aflăm de cea mai fericitoare pentru neamul nostru în țara lui, — aceia trimiteți-ne pe carta postală alăturată la acest număr, numele alor 3-4-5 cetitori din cei mai buni din satul d-voastre, ca să le trimitem de probă numărul de Crăciun.

Rogăm să ne dați numai numele astor fel de cetitori, cari nu au folie noastre, și despre cari aveți nădejde, că, după ce le vor cunoaște poate că le vor și abona. Faceți prin asta un lucru de folos nu atât foilor noastre, cât luptei naționale creștine, pe care aceste foi o sprijinesc. Faceți-vă cu toții apostolii stăruitori ai acestei credințe, ca cu atât mai curând s'o apropiem de biruință, — spre fericirea neamului și legii noastre, mâncate azi în chip îngrijitor de carii evrești.

NOUȚĂȚI

Ziua de 1 Decembrie, întru pomenirea mărețului fapt istoric, al unirii Ardealului cu România veche prin Adunarea dela Alba Iulia, — a fost și în anul de față sărbătorită la orașe, în chip vrednic. La noi în Orăștie au fost scoase steagurile pe case, s'a făcut slujbă la biserică, școlile au luat parte cu toți elevii și elevele lor, apoi în sala mare a Liceului a avut loc o producțiune școlară foarte frumoasă și reușită, plină de sănătos duh patriotic și național. Dl. Director al Liceului, Aron Demian, a rostit o vorbire plină de avânt românesc și de simțire sănătoasă. Iar dacă aceste sărbătoriri cu adânc rost, se pot ținea și la noi așa de reușite, și fericite în urmările lor, — avem a o mulțumi în cea mai mare măsură scumpelor noastre Școli naționale, — sub care mâni sireine subsapă în chip veninos și cari subsăpări găsesc — sprijin la București, chiar intré ministrii.

Sărbare foarte interesantă a avut loc la Roma în 15 Nov. din prilejul încheerii sărbătoririi întâiului sobor bisericesc dela Nicea acum 1600 de ani. În marea biserică papală s'a întocmit programul așa, ca să se dea loc și unei slujbe făcută acolo de Episcopii uniți din feluritele țări. Așa s'a întocmit pe acea zi o slujbă a Românilor uniți din Ardeal, a uniților sârbo-croați, a uniților din Grecia, și în vremea slujbei a cântat un cor în românește, grecește și slavonește.

În românește a slujit I. Pr. S. Sa Metropolitul Blajului însoțit de P. S. Episcopul Niculescu dela Lugoj.

De față era și Papa, încunjuțat de 25 cardinali și numeroși Arhieri din țări apropiate și depărtate și zeci de mii de credincioși, câți încep în urlașa biserică.

A fost un semn de luare aminte dat bisericilor unite din Răsărit, lăsându-le să slujească fiecare în limbă sa, — acolo unde altfel se slujește numai latinește.

— La durere de stomac are efect minunat o bucățică de zahăr pe care am picurat câțiva picuri de „*Spiri-Diana*” veritabil. (278 M.) 4-

Dta mâncii bucuos bine,

dar aceasta e cu puțință, fără pagubă, numai atunci, când îți îți în ordine intestinale (mațele și stomacul, prin întrebunțarea mijlocului de mâncare și de curățire a sângelui, prin KOPROL. (658) 1-21 (2)

Răscumpărare. Dl. Nicolae Borza, întreprinzător de zidiri din Orăștie, a dăruit Lei 200. — la Fondul de zidire al bisericii ortodoxe române din loc, ca răscumpărare de ziua numelui.

Răscumpărare. Dl. Nic. Opincariu, măcelar, Orăștie, și-a răscumpărat felicitările de ziua numelui dăruind 200 Lei la orfelinatul din loc.

Căsătorie. Duminecă în 6 Dec. are loc cununia dsoarei Alexandrina Berlan, fiica dlui Inginer Augustin Berlan, cu dl. Inginer Gh. Martinescu, în biserica gr.-cat. din Cugir. Multe urări de fericire!

Cu cât se scumpește posta? Cu foarte mult! Pentru o scrisoare simplă se vor plăti 3 Lei (în loc de 1 de azi); pentru recomandare se vor plăti 6 Lei; pentru bani trimiși prin postă *îndoit* cât azi (era 25 bani de fiecare 25 Lei din snta dintâi, sutele celelalte 1 Lei până la 1000. — acum va fi de 2 ori atâta). Pentru foi vom plăti *de 5 ori cât azi*. Acum punem 5 bani pe o foaie, dela Anul nou vom plăti *25 bani de o foaie*.

Și așa lată adevărit ce spunem în anunțul (vestirea) Calendarului nostru: Cupărați vă Calendarul înainte de anul nou, căci după Anul-nou vor fi mai scumpe, fiind după acea dată posta mult mai scumpă! Așa și e: Cel ce cumpără azi numai un Calendar, îl plătește cu 15 Lei și-l merge recomandat, dela Anul-nou încolo îl va plăti cu 20 Lei, ca să-l meargă recomandat. Pentru 15 Lei l-se va putea trimite numai simplu, și dacă pe postă l-se „perde” (ori se perde în mâinile prin cari mai trece dela postă până la cumpărător) — n'ai pe cine lua la răspundere. De aceea azi tot ce trimitem prin postă, punem „recomandat” (pentru care posta stă bună, că va ajunge la mână celui cui s'a trimis). Dela anul nou încolo plata de recomandare e de 3 ori mai mare, ceea-ce va îngreuna mult negoțul de cărți.

Dr. Kállai Carol, — medic, s'a stabilit în Orăștie, Piața Regina Maria Nr. 6, unde primește consultațiuni pentru boale interne, femei și venerice. (387) 1-3

Frumoasă sărbare studențească la București. Se împlinesc 50 de ani, decând la București vîlază „Societatea Studenților în Medicină”, — cea mai veche între societățile studențești și care s'ar putea numi matca celorlalte societăți de acest fel. Ea a fost care a condus printre celelalte și a dat pilde de luminat patriotism și iubire nu numai de știință, ci și de neam. Pentru aceea a și fost totdeauna îmbrățișată cu drag de marea obște, și a ajuns a avea fonduri frumoase.

În vederea împlinirii alor 50 de ani de viață, Societatea — având azi în frunte pe înimosul student C. Dănulescu, cel închis aproape jumătate de an cu studenții

„complotiști” Codreanu și soții la Văcărești, — a luat nainte cu 2 ani o îndrăzneată hotărâre: Să-și zidească pe malul Dâmboviței un mare Palat propriu, (peste drum dela Liceul „Lazar”).

Și-au strîns toate puterile, și-au vărsat toate cruțările de 50 de ani, și s'au apucat de lucru. Azi îndrăzneata lor hotărâre e fapt împlinit: Pe malul Dâmboviței, la loc foarte frumos și văzut, se înalță unul din cele mai mărețe palate din București: o casă mare, cu front în două strade, cu 6 etaje, — o frumuseță. Palatul nu e încă terminat, căci Societatea nu a mai putut coperi cheltuelile urlașe cu măreața zidire, — dar ce nu e terminat azi, va fi mâine! Azi e pus sub coperiș și se lucrează la punerea ferestrelor, ușilor etc. Doecamdată sunt gata de tot câteva camere, în care Societatea își face intrarea, — având a se urma cu zidirea mai departe.

Iar intrarea în noua Casă, în Căminul său strălucitor și primitiv, Societatea Studenților în medicină o face cu frumoasă sărbare:

Acum Duminecă în 6 Decembrie are loc sărbarea, în Sala Ateneului, sub patronajul (ocrotirea) M. Sale Regelui și Reginei.

Felicităm stăruitoarea Societate și dorim să și vadă în curând terminată deplin mărețul palat, — fără să uităm a scoate la iveală, că dacă Societatea a ajuns pîn'aci cu zidirea, — e, pentrucă a avut norocul să găsească în București inimă caldă românești care să stea într'ajutor la zidire: au găsit aci casa dlui Tiberiu Eremie, care a primit a duce în deplină lucrările, și *când Societatea are bani și când n'are!*. Sprijinul puternic ce li-l dă Casa dlui Eremie, face mare cinste acestei Case.

La ce duce beția.. Cetim prin fol următoarea întâmplare înfloritoare, petrecută în casa unui nenorocit ce a ținut prea mult glăjuța la gură: — Intr'o noapte, polițistul (sergentul de stradă) din Oradia mare, Iuga Vasile, petrecându-și cu mai mulți prietini într'o cafenea, a fost chemat de soția sa, să meargă acasă. Iuga n'a vrut și nu s'a întors acasă decât noaptea la ora 2^{1/2}, când a văzut că femeia îl așteaptă în poartă. Intrând în casă, sergea-

Așa vrei să suferi? Nu? Atunci îngrijește-ți corpul cu

„Diana” Franzbrantwein

căci acest minunat leac de casă, are efect repede și sigur în contra boalelor de Reumă, Gicht, Ișias.

Ia sama la numele „Diana”, căci sunt imitațiuni în circulațiune.

tul și-a cerut pușca, nevasta însă n'a vrut să i-o dea, deoarece a fost amenințată în mai multe rânduri de către bărbatul său cu moarte. Soțul fiind beat, și-a căutat totuși arma până a găsit-o ascunsă într'un colț al camerei (odăii) și îndată ce a luat-o în mână, a tras-o pușcă-tură în pânțelele femeii, care a căzut într'un lac de sânge! Văzând aceasta loga, a mai tras două focuri, până ce femeia a rămas în nesimțire, apoi a ieșit în stradă strigând „mi-am omorât femeia”!

Dus la poliție a mărturisit, că a săvârșit crima în stare de beție și că a împușcat în femeie a doua și a treia oră numai din mîla, căci se chinula... Nefericita soție era în stare gravidă. Criminalul a fost arestat.

Ei îndrăznesc,

căci ai noștri le dau nas!

— Români, bătuți de Jidanii în București! —

În București sunt câteva locuri de jocuri pe întrecere în volnicile (sport). E ca la jocul de-a mingea (de-a lopta), unde se pun față în față două cete de jucători, și apoi, care pe care. Unii rămân biruitorii, alții biruiți.

Jidanii din București au un loc anume al lor, unde se joacă jocuri de sport, adică de întrecere a unei cete cu alta. O dată a lor jidovească zisă „Macabi”, s'a luat acolo în repetite rânduri la întrecere cu o cetă de sportiști români, cei din clubul „Colțea”. Dar Jidanii nu poate să nu înșele și aci. În repetite rânduri rămânând biruitorii tinerii români, Jidanii spuneau că nu și nu!, ei nu-s biruiți!, și nu voiau să recunoască nici judecata juraților cari privesc de departe și judecă!

Iar fiindcă Românii și-au arătat scârba lor pentru această purtare de înșelători, Jidanii s'au repezit la ei și au lovit pe câțiva Români, încât abia s'a putut în-sunșura o încăierare mai mare.

Comitetul cel peste aceste jocuri, fiind ședință, a desbătut lucrul și a hotărât să vestească acest joc de joc „descualificat” — adică lipsit de onoare, de cinste, — nu locul, ci stăpânii lui, Jidanii, — loc de care, om de cinste nu se mai apropie! — S'a hotărât și închiderea lui, ca a unui loc cu stăpâni de nimic, nevrednici a mai primi și ei oaspeții la casa lor.

Așa le trebuie Românilor, dacă n'au mândria cea adevărată, care din capul locului i-ar fi oprit de-a sălca pragul grădinei jidovești, când îi știau cine sunt.

Din alte țări.

Se cutremură lumea popoarelor ținute ca „colonii”.

Se știe că cele mai mari „colonii” pe glob le are Anglia, apoi Franța, Spania, Italia, Holanda și altele.

Printre popoarele ținute în stare de „colonii” (adecă având domni străini și de departe) e și poporul Arabilor, de credință mohamedană (turcească). Țările locuite de Arabi sunt în bună parte sub stăpânire engleză și franceză. Erau și sub

Turci, ca de pildă cei din Palestina. Până la războiul acesta, Palestina era sub domnie turcească, și Arabii fiind de o religie cu Turcii, nu se supărau prea tare pentru stăpânii aceștia ai lor. Prin război, Anglia a alungat pe Turci din Palestina și — li-au luat ea locul, hotărînd totodată că Palestina o dă Jidanilor, ca să și refacă aci și ei țara lor veche. Dar cum jidanii n'ar armată, n'au poliție, n'am nimic ce trebuie pentru buna pază a unui Stat, — Anglia (la cererea Jidanilor) a zis: Peste Palestina rămân eu domn în locul Turcilor. Eu țin aci armata, eu poliția, voi evreii veniți și lucrați la refacerea țării pentru voi, — sub scutul armatei și poliției mele.

Jidanii n'au fost proști să nu primească.

Dar — toată fapta, își are răsplata: Schimbând pe Domnul Arabilor din Palestina, și arătându-le că ai să-le pui în cărcă neamul cel mai blăstămat de pe fața pământului, — ai deschis prin asta ochii chiar ai acestora, ai Arabilor și i-ai făcut să se întrebe: dar de ce un nou stăpân pe capul nostru?

Și acum zările engleze spun, că în mijlocul Arabilor s'a pornit o puternică mișcare de scuturare a jugului străin, împotriva Englezilor și Francezilor, e o pregătire de luptă pentru — neațîrnare!

Și, o știm și o simțim cu toții, — focul odată pornit, nu se va mai putea stinge decât cu singul leac: neațîrnarea pe care și-o dorim cu drept și și-o cer, popoarele ținute azi în stare de robie.

Poșta Redacției.

Dsale I. N. S. în L. — Din poeziile ce ni-se trimit, pe cele cari sunt, după părerea noastră, bine reușite, le tipărim în foale, — celelalte se pun de-o parte. Ca să dăm răspunsuri la toți câți ne scriu versuri, — nu putem. N'avem timpul de lipsă pentru atîta scris. Ca în foale se dăm aceste răspunsuri, încă e greu căci numai rar avem loc de poșta redacției.

Poeziile populare ce ne vin, n'avem vreme să le cetim atunci îndată. Se pun la celelalte ce mai avem și se cercetează pe rând, când e vremea de dat din ele la foale. Atunci se aleg cele mai drăguțe, — cele slabe sau prea cunoscute sau cari au mai fost tipărite la noi, se lapadă. Dar ca să dăm la fiecare răspuns, cu toată părerea de rău — nu putem.

— Mulți ne trimit poezii patriotice, în legătură cu mișcarea națională sănătoasă a zilelor noastre.

Nimic nu e mai greu de scris, ca acest solu de poezii! Nu e destul să pui lâng'olaltă cuvinte, cari altfel sunt pline de suflet românesc, și sunt bune ca mișcare de vers și ca muzică a rimel, — dar tot nu-s poezii. Ele sunt ca o cuvântare din o adunare populară, pe care ai pus-o în versuri, folosind cuvinte aspre, dure, ce se pot pune într'o vorbire, dar nu într'o „poezie”. Poezia patriotică e foarte greu de scris, de aceea nici n'o află la poezii adevărați, doar una la un poet. A scris, într'o vîștă de om, o mie de poezii de alt fel, și poate

toate bune, dar patriotice una-două.

Iaca însă ce facem cu ele: Le adunăm și le vom pune la îndemână comitetului studențesc dela Căminul Cultural din Iași. În jurul mișcării naționale, căreia studenții i-au dat un puternic imbold, se învârtesc mai ales aceste poezii. Ele, și dacă nu-s așa desăvârșite, ca să fie tipărite în fol, sunt însă o dovadă de marele răsunet ce-l are în popor mișcarea! Și ca atari, ele sunt documente (scrisori-dovezi) de însemnătate, pentru luptătorii naționali ai zilelor noastre, și ei le vor păstra cu plăcere și le vor răsfoli peste ani de zile, aflînd în ele oglindirea însufiețirii celor de azi pentru sfînta luptă de apărare națională!

Să nu ne iee dar trimițătorii în nume de rău, că nu le răspundem deosebit. — Facem însă cât putem, ca truda lor să nu rămână cu totul fără rod. Nu, va rodi.

Diul T. I. P. în Petroșeni. Fiindcă că chiar va veni în des-

baterie bugetul statului pe anul viitor și prin acela se regulează salariile și la funcționarii statului, — credem că ar fi mai bine să nu se publice proteste împotriva stării de azi, — slabă și netrebnică, — ci să căutați ca în noul buget, în ce stare vă aflați? Și mai mult dacă și aceia nu vă va lua samă și nu vă muțamește, goșnă la uși cu o plîngere la foale, Dar veți stunci arătînd cu date, cu nume și cifre, că ce nedreptate ni se face.

Cumpărați-vă

Noua Lege Comunală și județeană

(Legea pentru Unificarea Administrativă) *trezută pe limba poporului* așa fel, că o poate înțelege și cel din urmă țaran, și își poate cunoaște astfel drepturile de cetățean la comună și la județ, și dreptul slujbașilor față de el.

Prețul: 30 Lei, trimisă franco-recomandat. Banii înainte. Cu „ramburs” nu se trimite. — A se cere la:

Administrația „Libertatea”

Calendarul Național pe 1926

Fiind gata, — s'a trimis la toți cari au trimis banii pentru el.

Prin cuprinsul său foarte ales, întrece pe cele din anii trecuți. Are o privire istorică asupra întâmplărilor de samă din anul trecut, prețindu-le după dreptate și dînd multe vederi (chipuri) din marile întâmplări ale anului.

Aflați aci vederi (chipuri) cari nu au fost încă publicate alurea: *dela Marele Proces politic național dela Turnu-Severin; dela Nunta cea ca 'n poveștii dela Focșani, a lui Corneliu Codreanu (Cununile lor cu svastici, carile trase de 4 și 6 boi, și altele); —*

Minunata istorie a Greciei „Svastice”, cu un chip foarte plăcut.

Vederi dela lucrarea Căminului Cultural dela Iași: noua fațadă a Căminului cu rîndul de sus prefăcut în biserică; Studenții francezi lucrînd alături de cei Români la Cămin! — apoi:

Vederi din Războiul din Maroco, cu Rifanii, — și altele.

Prețul Calendarului: 15 Lei trimis franco-recomandat.

Cel-ce cumpără 10 sau mai multe, îl plătesc cu numai 12 Lei.

— Am alăturat Mandate Postale pentru trimiterea banilor, — fără plata înainte, calendarul nu se trimite, nici cu ramburs!

Rugăm să trimiteți după ele acum în curînd, căci:

acest preț, e bun numai pînă la Anul nou! La Anul nou se scumpește poșta așa de tare, că și prețul Calendarului va fi altul, poate 20 ori 25 Lei!

Vei fi dus în rătăcire

dacă în loc de veritabilul Spirit-Diana cineva vrea să-ți vîndă o marcă mai lefînă, căci numai Spiritul-Diana este leacul de casă de mult probat ca bun. Instrucții de întrebănțare, pe fiecare sticlă.

(554) 2-21 (II)

2 calfe și 2 învățacei.

În măceșăria subscrișului se primesc imediat 2 calfe bune și harnice, dintre care una se aibe, cât se poate, și prexa de cîrnățar.

Tot aci se primesc și doi băeți buni ca învățacei.

Nicolae Opincaru

385 1-5 măcelar și cîrnățar, Orăștie)

Casă de vânzare.

Casă aproape nouă, acoperită cu țigle, curte și grădină mare. Se vînd din mână liberă.

Octavian Văldian

386 1-1 Str. Remoșului Nr. 27.

Vechea revistă ilustrată

» COSINZEANA «

întemeiată în anul 1911 de Sebastian Bornemisa la Orăștie, apare și acum în Cluj sub același conducere și avînd colaborarea celor mai de seamă scriitorii.

Cereți numere de probă gratuite din această excelență revistă de familie, indispensabilă în fiecare casă cu cetitori cărțurari.

Adresa: „Cosinzeana” Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 16. (0) 2-5

3 Ucenici:

1 la *tîmplărie*, și 2 la *ferărie*. — să aibe cel puțin școala primară, etate 14-15 ani, se primesc îndată la subscrișul:

Tratan Oprean

583 2-3 Poiana Nr. 1013 (jud. Sibiu)

Casă de vânzare.

În ulița Biserica Nouă (Aug. Bunea) Nr. 11. din Orăștie, 2 odăi, cămară, cupior mare de brutărie, grădină, — etc. de vânzare:

Zaharie Carica,

(0) 2-2

factor poștal.